

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Financiën
De heer E. Heinen
D.t.v. BOA Team Parlementair
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 3 juni 2025

betreft Vragen over de Voorjaarsnota 2025

ons kenmerk 177098.01U

Geachte heer Heinen,

De leden van de vaste commissie voor Financiën hebben met belangstelling kennisgenomen van de Voorjaarsnota 2025.¹ De leden van de volgende fracties hebben hierover een aantal vragen: **GroenLinks-PvdA, CDA, D66, SP, ChristenUnie, PvdD, JA21, SGP, Volt** en **50PLUS**. Ook wordt een aantal vragen gezamenlijk gesteld door de leden van de fracties van **OPNL, GroenLinks-PvdA, CDA, D66, ChristenUnie, SP, PvdD, SGP** en **Volt**. De leden van de fracties van **D66** en **ChristenUnie** sluiten zich tot slot aan bij de vragen van de **CDA**-fractie.

Vragen van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de fractie van **GroenLinks-PvdA** hebben thematisch een aantal vragen over de Voorjaarsnota:

Huurbevriezing

Bij de Voorjaarsnota zijn afspraken gemaakt over een huurbevriezing voor de sociale huurwoningen voor 2025 en 2026. Hierdoor is bij veel huurders de verwachting gewekt dat er dit jaar en volgend jaar geen huurverhoging plaats zal vinden. Inmiddels is er veel commotie ontstaan in de samenleving over deze afspraak in de Voorjaarsnota. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA hebben hierbij de volgende vragen:

1. Klopt het dat deze huurbevriezing alleen zal gelden voor de woningen die verhuurd worden door de woningcorporaties? Of is de regering voornemens in ieder geval in 2026 deze bevriezing voor alle sociale huurwoningen te laten gelden? Is er geen sprake van ongelijke c.q. oneerlijke behandeling op deze wijze tussen huurders in de private sector en in de corporatiesector?
2. Klopt het dat de regering voornemens is deze maatregel nog vóór 1 juli 2025 te publiceren in de Staatscourant? Zo ja, staat dat zorgvuldige behandeling in het parlement niet in de weg?
3. Wat zijn de consequenties als 1 juli onhaalbaar blijkt?

¹ Kamerstukken I 2024-2025, 36725, A.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 2

Woningcorporaties geven aan dat zij door deze maatregel ernstig beperkt worden in de mogelijkheden nieuwe woningen te bouwen en/of woningen te verduurzamen. Dit zou alleen voorkomen kunnen worden als de corporaties minstens 30 jaar gecompenseerd worden voor de gedeelde inkomsten.

4. De bouw van hoeveel woningen komt op deze manier in gevaar?
5. Welke compensatie zou nodig zijn om dit te voorkomen?
6. Hoe denkt de regering deze compensatie te gaan dekken in de rijksbegroting?

"Het Rijk, overheden, corporaties en marktpartijen hebben op de Woontop concrete afspraken gemaakt over hoe ze de realisatie van nieuwe woningen versnellen naar 100.000 woningen per jaar. Twee derde van alle nieuwe woningen moet betaalbaar zijn en het bouwtempo gaat flink omhoog. Doorbraken zijn bereikt in Utrecht, Lisselbroek en Nieuw-Vennep West en Lansingerland, in totaal voor bijna 75.000 extra woningen. In de gebieden binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid komen tussen 2025 en 2029 – bovenop bestaande afspraken – nog eens 10.000 extra woningen. Daarnaast zijn in deze gebieden 40.000 woningen versneld klaar".²

7. Welke van deze afspraken komen in gevaar als woningcorporaties veel minder kunnen investeren?
8. Is er dan nog wel sprake van "wederzijdse afspraken"? Of, hoe betrouwbaar is de Rijks-overheid als afspraken van nog maar een paar maanden oud, door een schijnbaar ondoordachte maatregel uit de Voorjaarsnota, gedwarsboomd worden?

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft tijdens het commissiedebat in de Tweede Kamer en ook publiekelijk in de pers aangegeven zelf niet achter deze afspraak uit de Voorjaarsnota te staan. In de zogenoemde dilemmanotitie van 20 mei jl. aan de ministerraad schetst deze minister in feite de onmogelijkheid van deze maatregel. Ook de juridische houdbaarheid wordt als uiterst kwetsbaar ingeschat.

9. Wat brengt de regering ertoe (behoudens: het staat nu eenmaal in de Voorjaarsnota en het is dus zo afgesproken) vast te houden aan dit voornemen?
10. Is het niet veel verstandiger dit voornemen ijlings in te trekken nu zoveel organisaties hebben aangegeven dat het onverstandig is, nu de juridische houdbaarheid zeer ongewis is én nu er geen dekking is voor voldoende compensatie van de corporaties?

Gemeentefonds

De leden van de fractie van **GroenLinks-PvdA, D66, CU, Volt, OPNL, PvdD, SP, CDA, SGP** en **JA21** hebben onderstaande vragen naar aanleiding van de motie-Fiers c.s. over het gemeentefonds.³ In deze motie wordt de regering verzocht om "het financiële advies van de commissie-Van Ark integraal en volledig over te nemen en dit bij de Voorjaarsnota te regelen".

De aan het woord zijnde leden constateren dat deze motie (nog) niet volledig is uitgevoerd. Daarmee blijft de onzekerheid omtrent de financiën van de jeugdzorg voortbestaan.

1. Kan de regering aangeven hoe en wanneer deze motie alsnog uitgevoerd gaat worden?

² [Woontop: concrete afspraken voor 100.000 nieuwe woningen per jaar | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#).

³ Kamerstukken I 2024-2025, 36.600 B, F.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 3

Onderwijs

In de Voorjaarsnota is een bezuiniging opgenomen op de Onderwijskansenregeling. De korting bedraagt 90 miljoen in 2027 en vanaf 2028 structureel 177 miljoen. De leden van de **GroenLinks-PvdA**- fractie hebben hierover de volgende vragen:

1. Heeft de regering in beeld welk type scholen voornamelijk geraakt worden door deze bezuiniging? Hoeveel arbeidsplaatsen zijn hiermee gemoeid? Wat betekent het schrappen van deze regeling voor de druk op het reguliere onderwijspersoneel?
2. Hoeveel leerlingen maken op dit moment gebruik van de onderwijskansenregeling? Heeft de regering een duidelijk beeld van de effecten van deze regeling, die al 35 jaar bestaat? Is deze geëvalueerd? Zo ja, kunt u deze evaluatie met de Kamer delen? Zo nee, is de regering bereid dit alsnog te onderzoeken?
3. Heeft de regering laten onderzoeken wat de gevolgen zijn van het schrappen van de onderwijskansenregeling, die al decennia onderdeel uitmaakt van de onderwijsfinanciering? Zo ja, kunt u deze gegevens met de Kamer delen? Zo nee, waarom niet?
4. Kent de regering de dringende oproep van de schoolleiders van het voortgezet onderwijs in de vijf grote steden om deze regeling te behouden? Wat gaat de regering doen aan de, door hun gesignaleerde, zorgen voor de meest kwetsbare jongeren die door het schrappen van deze maatregel nog verder op achterstand komen? Op welke manier komt de regering deze jongeren tegemoet? Wat gaat de regering doen aan de toenemende kansengelijkheid die het gevolg is van deze bezuiniging?

Buitenland

1. Kan de regering toelichten hoe zij de gewijzigde motie-Huizinga c.s.⁴ over de koppeling van het ODA-budget aan het BNI precies heeft uitgevoerd. Kan de regering dit toelichten met berekeningen voor de aankomende jaren tot 2030 (zoals gebruikelijk is in de Voorjaarsnota)?

Asiel

1. Volgens berichtgeving zou er sprake zijn van stijgende opvangkosten per asielzoeker. Hoe verklaart de regering de stijgende kosten van opvang per asielzoeker?
2. Kunt u de kosten voor asielopvang per asielzoeker (in de zin van totale uitgaven gedeeld door het aantal opgevangen asielzoekers in dat jaar) weergeven voor de jaren vanaf 2015 en verder?
3. De Voorjaarsnota meldt diverse aanvullende uitgaven van honderden miljoenen euro's aan asiel bij COA én IND. In de ogen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie is dat veroorzaakt door onrealistisch begroten. Staat de regering voor de begroting voor komende jaren zoals die nu is opgenomen in de Voorjaarsnota? Hoe voorkomt de regering dat er ieder jaar geld bij moet?

Lelystijn

1. Het baart de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA zorgen dat zelfs opname in het regeerprogramma en een Tweede Kamermotie die met 150 tegen 0 stemmen⁵ is aangenomen blijkbaar geen zekerheid biedt voor belangrijke langlopende projecten. Kan de regering aangeven wanneer medeoverheden er wel vanuit mogen gaan dat voornemens van de regering rond specifieke infrastructuur vaststaan? Staat het voornemen de Nedersaksenlijn aan te leggen wel, of gaat de

⁴ Kamerstukken I 2024-2025, 36.600 XVII, M.

⁵ Kamerstukken II 2024-2025, 36.625 XII, 8.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 4

regering dat ook nog heroverwegen? In welke processtap worden infrastructurele projecten onherroepelijk?

2. Het is naar voren gekomen dat de eerder voorgenomen jaarlijkse bezuiniging op het studentenreisproduct van 225 miljoen euro doorwerkt naar de regionale en nationale OV-bedrijven. Klopt dit? In het kader van realistisch begroten: is deze verkapte en wellicht onbedoelde bezuiniging te dragen, of kan dit later tot een tegenvaller leiden? Kan de regering de gevolgen voor het OV kwantificeren?

Begroting

1. Wat is voor de jaren vanaf 2015 de jaarlijkse nominale uitgavengroei? Licht dat gemiddeld hoger of lager dan de jaarlijkse nominale uitgavengroei deze kabinetsperiode afgaande op de meest actuele inschattingen daarvan in de Budgettaire Analyse van de Voorjaarsnota door het CPB?
2. De regering kiest er in de Voorjaarsnota op diverse punten voor de inkomensbelasting te gebruiken als dekking. Wat is de totale extra verhoging van de inkomstenbelasting ten opzichte van het regeerakkoord?
3. De Nederlandse begroting is via het indienen van het zogenaamde financiële steunplan (FSP) afgewezen door de Brusselse begrotingsautoriteiten. Kunt u feitelijk aangeven hoe groot de financiële inspanning is die nodig is om tot een goed te keuren begroting te komen?

Vragen van de CDA-fractie

De leden van de **CDA**-fractie hebben kennisgenomen van de Voorjaarsnota 2025 en de suppletoire begrotingen. Deze leden zouden hier graag de volgende vragen bij stellen. De leden van de **D66**-fractie sluiten zich bij deze vragen aan.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de extra voorgestelde bezuinigingen op Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarbij hebben deze leden een aantal vragen.

De leden van de CDA-fractie constateren dat middels het aangenomen amendement-Bontenbal c.s.⁶ de voorgestelde bezuinigingen op OCW verminderd zijn. De leden van deze fractie hebben er kennis van genomen dat in de Voorjaarsnota nieuwe bezuinigingen op OCW zijn opgenomen van 400 miljoen, ondanks dat middels het amendement-Bontenbal c.s. 748 miljoen van de oorspronkelijk voorgestelde bezuinigingen is teruggedraaid. De leden van de CDA-fractie constateren dat de minister van OCW in de Eerste Kamer heeft aangegeven te willen werken aan herstel van vertrouwen.

1. De leden van de CDA-fractie vragen de regering te reflecteren op de voorgestelde extra bezuinigingen met betrekking tot het onderdeel internationalisering in het amendement-Bontenbal c.s.
2. Voorts vragen de leden van de CDA-fractie hoe het staat met de uitvoering van de toezegging⁷ die de minister van OCW in de derde termijn heeft gedaan aan de heer Rietkerk, dat hij nog voordat het zelfregieplan van de universiteiten zou komen, bestuurlijk overleg zou plegen met de hoger onderwijsorganisaties in de genoemde regio's uit het amendement-Bontenbal c.s.
3. Er wordt fors extra bezuinigd op de onderwijskansenregeling. Hoe reflecteert de regering op deze extra voorgestelde bezuiniging met het oog op het vertrouwen dat hij in de Eerste Kamer had toegezegd te willen herstellen?

⁶ Kamerstukken II 2024-2025, 36.600 VIII, 141.

⁷ Handelingen I 2024-2025, nr. 24, item 4.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 5

In het verlengde van de vorige vraag heeft de minister van OCW tijdens een Tweede Kamerdebat⁸ aangegeven dat hij moeite heeft met het schrappen van de Onderwijskansenregeling en hij zich afvraagt hoe je dat zou willen beargumenteren, ondanks dat hij niet de verantwoordelijke bewindspersoon is.

4. De leden van de CDA-fractie vragen de regering dit te beargumenteren met het oog op zowel de uitvoerbaarheid als de rechtmatigheid.
5. Meer specifiek willen de leden van de CDA-fractie ingaan op de rechtmatigheid van de voorgenomen bezuiniging op de Onderwijskansenregeling. Een bezuinigingsmaatregel die resulteert in het beëindigen of verminderen van een bekostigingsaanpak moet altijd inhoudelijk gemotiveerd worden. Bij het uitfasen van de Regeling onderwijskansen voortgezet onderwijs ontbreekt een inhoudelijke motivering. Eerder heeft het ministerie van OCW deze regeling noodzakelijk geacht ter bevordering van de kansengelijkheid, waardoor er sprake is van een harde juridische kern en een motivering vereist is bij een bezuiniging erop.⁹ Tot op heden ontbreekt deze motivering. Hoe motiveert de regering het uitfasen van de Regeling onderwijskansen voortgezet onderwijs in het licht van de bezuinigingen?
6. De leden van de CDA-fractie vragen de regering uit te leggen of, en zo ja hoe, de doelen die gediend werden met de Onderwijskansenregeling nog behaald zullen worden met deze voorgestelde bezuiniging. De leden constateren dat het een effectieve regeling was en vragen in het licht hiervan met een motivering te komen.

Voorts constateren de leden van de CDA-fractie dat in de Voorjaarsnota een aanvullende structurele korting van 9 miljoen euro in 2026 oplopend tot 21 miljoen euro in 2030 heeft aangekondigd met betrekking op het mbo.

7. De leden vragen om een nadere toelichting voor de bezuinigingen op het gebied van praktijkleren en doorstroming beroepskolom (vo/mbo/hbo). Wordt hierop bezuinigd, en zo ja, kan de regering hier op reflecteren?

Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

De leden van de CDA-fractie constateren dat de regering op het gebied van VRO ombuigingen wil realiseren, mede op het gebied van de huurbevriezing. De Inspectie Leefomgeving en Transport heeft geconstateerd dat de huurbevriezing grote gevolgen zal hebben voor woningcorporaties, aangezien de investeringsruimte van corporaties substantieel afneemt. Dit heeft directe gevolgen voor landelijke doelstellingen, waaronder de bouw van sociale huurwoningen en het verduurzamen van bestaande woningen. Nationale ambities op het gebied van nieuwbouw en verduurzaming zijn hierdoor niet meer haalbaar, het heeft een negatieve impact op wooncondities en beleidswijzigingen zoals de huurbevriezing leiden ertoe dat de bereidheid tot investeren daalt.

8. De leden van de CDA-fractie vragen de regering te reflecteren op deze gevolgen en nader te motiveren waarom zij de huurbevriezing wil doorzetten.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de regering op dit moment onvoldoende middelen heeft om woningcorporaties te compenseren. Woningcorporaties menen dat er sprake is van geschonden afspraken. Er wordt een grote ingreep gedaan in de investeringscapaciteit en daarmee in het

⁸ [Conceptverslag DUO en hoger onderwijs | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#), pagina 29.

⁹ [Rechtsbescherming tegen afschaffing Onderwijskansenregeling - Streefkerk Onderwijsrecht](#).

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 6

eigendom van woningcorporaties. In de Tweede Kamer heeft de regering voorts in een Kamerdebat¹⁰ aangegeven dat het ingrijpen in de huren het eigendomsrecht van corporaties aantast. Dit is niet toegestaan zonder redelijke termijn. Woningcorporaties hebben aangegeven naar de rechter te zullen stappen.

9. De leden van de CDA-fractie vragen de regering hier op te reageren en in te gaan op een mogelijke schending van het vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel en hoe het voorgestelde ingrijpen een inbreuk maakt op het eigendomsrecht.
10. De leden van de CDA-fractie lezen dat de huurbevriezing niet zal gelden voor particuliere verhuurders, maar nog wel voor woningcorporaties. De leden van de CDA-fractie wensen op dit punt graag een motivering op het gebied van het gelijkheidsbeginsel.

Infrastructuur en waterstaat en Mobiliteitsfonds

Bij de begrotingsstaten van het Mobiliteitsfonds 2025 hebben de leden van de CDA-fractie vragen gesteld aan de regering over de uitvoering van MIRT-projecten.¹¹ In de nota naar aanleiding van het verslag¹² bleek dat de stikstofproblematiek vaak een obstakel is bij de uitvoering en realisatie van MIRT-projecten. Deze leden constateren dat de stikstofproblematiek nog niet is opgelost.

1. Hoe reflecteert de regering op de uitvoerbaarheid van investeringen in het Mobiliteitsfonds in relatie tot de stikstofproblematiek?
2. Hoe wil de regering de investeringen gaan uitvoeren?

De leden van de CDA-fractie constateren op basis van de beantwoording op eerdere vragen over de voortgang van het MIRT-project N35 Wijthmen-Nijverdal dat de financiële middelen voor dit project ontoereikend waren.¹³ De regering antwoordde dat onderzocht zou worden welke alternatieven mogelijk zijn binnen het bestaande budget. Deze leden lezen in de stukken geen nieuwe informatie over de N35.

3. In hoeverre heeft de regering aanvullende middelen gezocht voor de uitvoering van dit project en in hoeverre acht de regering aanvullende middelen noodzakelijk voor een succesvolle uitvoering van het project?

Klimaatfonds

Deze leden constateren dat de minister geen ruimte ziet om een aangenomen motie van het lid Bovens c.s.¹⁴ uit te voeren die oproept om vijf miljard euro van het Klimaatfonds te bestemmen voor activiteiten en maatregelen in de landbouw die een bijdrage leveren aan de doelstellingen van het Klimaatfonds. Deze leden constateren ook dat bij de Voorjaarsnota geld uit het Klimaatfonds wordt bestemd voor de verlaging van de energierekening via een generale korting van het fonds van 600 miljoen euro.

4. De leden van de CDA-fractie vragen of deze constatering kloppen.
5. Bovendien vragen deze leden aan de regering hoe zij de klimaatdoelstellingen wil behalen, in relatie tot de korting van het Klimaatfonds en het niet openstellen van het Klimaatfonds aan de landbouw.

¹⁰ [conceptverslag Staat van de Volkshuisvesting | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#), pagina 48.

¹¹ Kamerstukken I 2024-2025, 36 600 A, C.

¹² Kamerstukken I 2024-2025, 36 600 A, D.

¹³ Kamerstukken I 2024-2025, 36 600 A, D.

¹⁴ Kamerstukken I 2024-2025, 36 600 M, E.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 7

Vragen van de D66-fractie

Naast de toetsingscriteria van rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid toetsen de leden van de Eerste Kamerfractie van **D66** voorstellen ook op toekomstgerichtheid. In dat verband verheugde het de leden van deze fractie dat de regering in de Voorjaarsnota spreekt van 'toekomstgericht begroten'.

1. Hoe verenigt de regering dit toekomstgericht begroten met de frontale aanval op de toekomst van ons land door nogmaals fors te bezuinigen op de kansen voor en het onderwijs van kinderen, jongeren en studenten? Graag een uitgebreide verklaring.
2. Deelt de regering het standpunt van de leden van de D66-fractie dat de overheid er juist dient te zijn voor de meest kwetsbaren in onze samenleving? En dat dat bij onderwijs bijvoorbeeld kinderen in het praktijkonderwijs en het vmbo, kinderen met ondersteuningsbehoefte, en kinderen die in armoede leven zijn?
3. Zo ja, kan de regering uitleggen waarom zij juist op het onderwijs van deze kinderen bezuinigt door de onderwijskansenregeling af te schaffen?

De bezuinigingen op het onderwijs in de Voorjaarsnota hebben voor heel veel scholen en heel veel leerlingen enorme gevolgen. Tot wel 455.000 leerlingen worden door deze bezuinigingen geraakt. De VO-raad verzamelt praktijkvoorbeelden van de desastreuze gevolgen van de voorgenomen bezuinigingen van de regering, onder meer voor kinderen met een achterstand¹⁵, kinderen in kleinere gemeenten¹⁶, en kinderen die nu al thuis zitten¹⁷.

4. Hoe denkt de regering te voorkomen dat deze kinderen het kind van de rekening worden? Graag een uitgebreide reactie.

De leden van de aan het woord zijnde fractie zien dat de regering voornemens is opnieuw te bezuinigen op het hoger onderwijs. De regering toont zich, naar de opvatting van de leden van de fractie van D66, doof en blind voor de protesten van studenten, docenten en onderzoekers in het hele land én in de Eerste Kamer. De gevolgen van deze bezuinigingen zullen opnieuw vernietigend zijn.

5. Hoe rechtvaardigt de regering deze bezuinigingen, nadat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het debat over de Begroting OCW¹⁸ nog aangaf het vertrouwen van de hoger onderwijsinstellingen in hem te willen herstellen?
6. Is de regering bereid deze bezuinigingen te heroverwegen?

Vragen van de SP-fractie

De leden van de **SP**-fractie hebben kennisgenomen van de Voorjaarsnota 2025 en spreken hun zorgen uit over de daarin opgenomen bezuinigingen voor zowel het lopende jaar en de jaren daarna, en hebben daarover de volgende opmerkingen en vragen:

Algemeen

1. Kan de regering een duidelijke (financieel) overzicht geven van de doorgeschoven verplichtingen enerzijds en de daadwerkelijke bezuinigingen anderzijds?
2. Wat zijn de gevolgen van het doorschuiven op de begrotingen in de jaren tot 2030? Moeten doorgeschoven middelen niet nu al worden gereserveerd voor deze jaren?

¹⁵ <https://www.vo-raad.nl/artikelen/elke-leerling-gaat-het-merken-alles-verschraalt>.

¹⁶ 'Ook scholen in kleine gemeenten worden flink geraakt' - VO-raad.

¹⁷ 'Deze bezuiniging gaat voor een hoop thuiszitters zorgen' - VO-raad.

¹⁸ Handelingen I 2024-2025, nr. 24, item 4.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 8

3. Welke effecten zijn te verwachten van het niet volledig compenseren van ministeries bij prijsontwikkelingen? Hoeveel dekking verwacht de regering hiermee te realiseren in relatie tot een verdere kostenstijging bij uitstel van initiatieven of projecten?
4. Waarom is ervoor gekozen om tot 2030 400 miljoen euro te bezuinigen op de envelop Groepen in de knel? Welk budget blijft nog over en welk effect gaat deze bezuiniging hebben op deze groepen?

I&W/VRO

5. Klopt het dat de huurbevrozing na twee jaar compensatie voor corporaties een feitelijke bezuiniging op de huurtoeslag is? Zo ja, wat is hier de reden voor?
6. Klopt het dat door de huidige financieringssystematiek corporaties minder kunnen investeren in onderhoud en nieuwbouw bij het huidige kabinetsbeleid?
7. Op welke wijze is de regering voornemens de investeringsruimte van corporaties te verbeteren?
8. Welke gevolgen heeft het inzetten van de reservering voor de Lelylijn voor de realisatie van de Lelylijn?
9. Welk effect heeft het schrappen van de Lelylijn op het aantrekken van Europese middelen?

SZW

10. Is bij de bezuiniging op de WW door de looptijd met maar liefst een kwart te verlagen ook rekening gehouden met het effect hiervan op andere uitkeringen zoals de bijstand en zo ja, met welk effect is rekening gehouden?
11. Welke effecten verwacht de regering dat het uitstellen van de "bijna gratis kinderopvang" zal hebben op de arbeidsdeelname van ouders?

I&A

12. In 2025 is 800 miljoen euro meer nodig voor de opvang van asielzoekers en in 2026 nog eens 400 miljoen euro. Kan de regering aangeven wat de oorzaak is van deze kostenstijging voor de opvang van asielzoekers en hoeveel van deze middelen moeten worden ingezet voor noodopvang?
13. Hoe moeten de leden van de SP-fractie de zin "*Het budget voor de IND wordt opgehoogd om personeel te behouden*"¹⁹ lezen in relatie tot de structurele verhoging van het budget met 374 miljoen per jaar, wat gemiddeld een loonsverhoging van ruim € 60.000 per jaar zou betekenen?
14. Hoeveel middelen worden er jaarlijks uitgegeven aan dwangsommen aan asielzoekers waarvan de asielaanvraag niet binnen de wettelijke beslistermijn wordt afgehandeld? En wat is de oorzaak van de verhoging met 100 miljoen in 2026?
15. Waarom wordt er 100 miljoen euro gereserveerd in 2025 voor onder andere het tweestatenstelsel dat in 2025 nog niet van kracht is?

VWS

16. Welke groepen in de samenleving worden benadeeld door het beperken van de aanspraak op zelfzorggeneesmiddelen in de Zorgverzekeringswet? Welke effecten gaat deze bezuiniging van 400 miljoen tot 2030 hebben op de overige zorgverlening? Bestaat niet het risico dat

¹⁹ Kamerstukken I 2024-2025, 36 725, A.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 9

deze maatregel leidt tot het gebruik van veel duurdere medicijnen via een recept van een huisarts?

17. Kan de regering aangeven hoe de verdeling van de 98,4 miljoen euro intensivering op de VWS-begroting naast de 17 miljoen euro voor palliatieve zorg, de apparaatstaakstelling van 15 miljoen euro en de dienstverlening aan huis van 10,8 miljoen euro, precies in elkaar steekt?
18. Op welke wijze wordt de 17 miljoen euro voor vrijwilligers in de palliatieve zorg precies ingezet?
19. Dit kabinet trekt structureel ruim 400 miljoen euro uit ter ondersteuning van de gemeenten ten behoeve van de jeugdzorg. Daarnaast is sprake van een gedeelde bijdrage, waardoor ook de gemeenten extra moeten bijdragen. Kan de regering aangeven hoeveel de gemeenten extra moeten gaan bijdragen aan de jeugdzorg en in hoeverre kunnen gemeenten ook daadwerkelijk deze bijdrage leveren, gezien de naderende korting op het gemeentefonds?
20. Kan de regering aangeven welke gevolgen de eigen bijdrage van de jeugdzorg in 2028 van 260 miljoen euro gaat hebben voor de wachtlijsten en werkdruk in de jeugdzorg?

LVVN

21. Kan de regering aangeven op welke wijze de 600 miljoen euro voor stikstofaangepak gaat worden ingezet en op welke termijn? Wat is de relatie tussen dit bedrag en de ombuiging op het Klimaatfonds van eveneens 600 miljoen?

OCW

De leden van de SP-fractie zijn geschokt over de in de Voorjaarsnota opgenomen extra onderwijsbezuinigingen van 400 miljoen bovenop de 1,1 miljard aan bezuinigingen die zijn opgenomen in de onlangs door de Eerste Kamer aangenomen OCW-begroting.²⁰ Het meest kwalijke hierbij is volgens voornoemde leden dat de grootste van deze extra onderwijsbezuinigingen die groep van kwetsbare leerlingen in het voortgezet onderwijs treffen die extra ondersteuning krijgen via de onderwijskansenregeling. Daarnaast betreuren voornoemde leden ook de verdere bezuinigingen op het MBO, HBO en WO. De leden van de SP-fractie hebben de volgende vragen over deze voorgenomen extra bezuinigingen:

22. Kan de regering de motivatie toelichten voor de voorgenomen onderwijsbezuinigingen, en met name die op de onderwijskansenregeling? Wat is de ratio van deze voorgenomen bezuiniging? Waarom heeft de regering ervoor gekozen juist deze groep van de 455.000 meest kwetsbare leerlingen te treffen?
23. Welke resultaten heeft de onderwijskansenregeling tot nu toe opgeleverd en hoe weegt de regering deze resultaten in relatie tot de voorgenomen afschaffing van de regeling? Wat gaat volgens de regering deze bezuiniging betekenen voor de kansen van de meest kwetsbare leerlingen in onze samenleving? Is de regering het met voornoemde leden eens dat de kansen van die groep van bijna een half miljoen leerlingen ten gevolge van deze bezuiniging zullen afnemen? Wat zegt dit over kansengelijkheid als doel van het funderend onderwijs? Deelt de regering dat doel, en zo ja hoe kunnen zij deze bezuiniging dan rechtvaardigen? Hoe schat u de gevolgen in van deze bezuiniging voor die scholen waarvan de leerlingen extra ondersteuning het hardst nodig hebben?

²⁰ Kamerstukken I 2024-2025, 36 600 VIII, C.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 10

24. Heeft de regering een inschatting gemaakt van de effecten van de in totaal meer dan 80 miljoen euro aan bezuinigingen op het HBO en het MBO? Wat zullen de gevolgen hiervan zijn voor zowel studenten als voor onderwijzend personeel?
25. Welk effect gaat het schuiven met middelen voor loon- en prijscompensatie hebben op de motivatie van het onderwijspersoneel en de werkdruk? Deelt de regering de zorgen van de leden van de fractie van de SP hierover? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe denkt de regering de negatieve gevolgen van deze bezuinigingen te gaan opvangen?
26. Binnen welke termijn zal de tegenvaller van 5 miljoen euro in 2025 door de bijstelling op de leerling- en studentenraming oplopen tot structureel 125,2 miljoen euro en op welke wijze zal deze tegenvaller de komende jaren wordt gedekt?

Vragen van de ChristenUnie-fractie

De leden van de **ChristenUnie**-fractie hebben kennisgenomen van de Voorjaarsnota en hebben daarover de volgende vragen.

Huurbevriezing sociale huur

De veelbesproken huurbevriezing heeft vergaande gevolgen voor de woningbouwsector. Woningbouwcorporaties kunnen minder investeren in het bouwen en verduurzamen van woningen, waardoor de gemaakte nationale prestatieafspraken (NPA) in het gedrang komen.

1. Kan de regering toelichten waarom er niet voor gekozen is om de lastenverlichting via een verlaging van de huurtoeslag te bewerkstelligen?
2. Hoewel de regering voornemens is om de sociale huur te bevriezen, zijn er geen middelen beschikbaar gesteld voor de 500.000 sociale woningen in de particuliere verhuur. Daar gaat de huurstijging per 1 juli 2025 door. Hoe wil de regering voorkomen dat deze groep huurders op ongelijke wijze wordt behandeld ten aanzien van de huurders onder de woningbouwcorporaties?

Asiel & migratie

3. De regering heeft in de Voorjaarsnota middelen vrijgemaakt voor het COA. Betekent dit dat het COA in staat wordt gesteld om de vaste voorraad van 41.000 opvangplekken te realiseren? Als dat niet het geval is, hoe geeft de regering dan uitvoering aan de motie-Huizinga c.s.?²¹

Onderstaande vragen over ontwikkelingssamenwerking worden mede namens de leden van de fracties van **PvdD** en **SP** gesteld.

Ontwikkelingssamenwerking

Met betrekking tot het ODA-budget wordt de koppeling met het bruto nationaal inkomen hersteld. Hierbij wordt echter wel een lager percentage gehanteerd dan de beoogde OESO-norm van 0,7%.

4. Gaat deze koppeling pas in vanaf 2026, of ook terugwerkend per 2025? Indien dit niet terugwerkt, waarom is ervoor gekozen om de koppeling niet per 2025 te herstellen?

²¹ Kamerstukken I 2024-2025, 36 600 XX, M.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 11

De OESO-norm voor ontwikkelingssamenwerking is in VN-verband in 1970 vastgesteld op 0,7% van het bruto nationaal product (bnp). De huidige begroting laat zien dat Nederland in 2028 nog maar 0,42% van haar bnp beschikbaar stelt: een derde onder de norm. De OESO-norm is weliswaar niet afdwingbaar, maar bevat wel een inspanningsverplichting van lidstaten om 0,7% na te streven.

5. De regering laat het streefcijfer van 0,7% definitief los. Hoe voldoet de regering dan nog aan die inspanningsverplichting?
6. Het loslaten van de koppeling in de Miljoenennota 2024 heeft als effect gehad dat de BNI-ontwikkelingen over 2025 niet zijn meegenomen en het ODA-budget niet is meegestegen. Nu wordt de koppeling hersteld, maar niet op het oorspronkelijke niveau. Met de aangenomen motie Huizinga c.s.²² vroeg een meerderheid van de Eerste Kamer om de huidige koppelingssystematiek structureel te waarborgen, met 'huidig' doelend op de standaard die in 2025 is losgelaten. Kan de regering uitleggen hoe zij met deze nieuwe, versoberde koppeling gehoor geeft aan de oproep vanuit de Eerste Kamer?

Vragen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de Voorjaarsnota 2025 en hebben hierover een aantal vragen:

1. De minister van VWS zegde eerder toe om de bezuiniging van 300 miljoen op pandemische paraatheid in de Voorjaarsnota te corrigeren.²³ Dit is niet gebeurd. Hoe is de regering voornemens om deze bezuiniging alsnog te herstellen? En op welke termijn?
2. In de Voorjaarsnota is 51 miljoen gereserveerd voor 'dierwaardigheid'. Waar wordt dit bedrag precies aan besteed?
3. Voor de Landelijke Aanpak Wolf is 28 miljoen euro gereserveerd. Kan de regering deze 28 miljoen specificeren? Waar wordt deze aan besteed?
4. Vijf ambassades en twee consulaten-generaal worden gesloten: in Bujumbura (Burundi), Havana (Cuba), Juba (Zuid-Soedan), Tripoli (Libië), Yangon (Myanmar) en de consulaten in Antwerpen (België) en Rio de Janeiro (Brazilië). Op termijn verdwijnen nog vier posten. Ook op andere ambassades wordt gesneden in personele capaciteit. In totaal moet deze operatie 25 miljoen euro opleveren. Is de regering het met de leden van de PvdD-fractie eens dat in tijden van geopolitieke spanningen bezuinigen op ambassades en consulaten onverstandig is? Hoe worden de werkzaamheden van deze ambassades/consulaten gewaarborgd?
5. De aan het woord zijnde leden zijn verbaasd dat de SDE+-subsidie voor houtige biomassa wordt verlengd. Hoeveel subsidie is voorzien voor de Duitse RWE-centrale in 2025, 2026 en 2027? En in hoeverre acht de regering dit besluit in overeenstemming met de motie-Koffeman c.s., waarin het kabinet werd opgeroepen om nieuwe subsidies op houtige biomassa te stoppen en huidige subsidies niet te verlengen?²⁴
6. Waar zijn de investeringen in luchthaven Groningen airport Eelde voor bedoeld?
7. Waarom kiest het kabinet voor een verlaging van de bijdragen aan de UNRWA terwijl er juist nu hard hulp nodig is in Gaza?

²² Kamerstukken I 2024-2025, 36 600, F.

²³ Handelingen II 2024-2025, nr. 40 item 10, pagina 20.

²⁴ Kamerstukken I 2020-2021, 35 668, F.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 12

8. Hoe beïnvloedt het naar achter schuiven van de reservering van 400 miljoen euro (van 2026 naar 2029 en 2030) op stikstofmiddelen op de Aanvullende Post het behalen van de stikstofdoelen?

Vragen van de leden van de JA21-fractie

De leden van de **JA21**-fractie hebben de volgende vragen over de Voorjaarsnota:

1. Waarom blijft de regering de huurtoeslag als lapmiddel inzetten in plaats van te kiezen voor structurele hervorming van het toeslagenstelsel, dat een bureaucratisch moeras is geworden waarin werken nauwelijks loont?
2. Kan de regering bevestigen dat de eenmalige 'boodschappenbonus' in feite een koopkrachtpleister is voor expansieve overheidsuitgaven die de inflatie mede aanjagen?
3. In de Voorjaarsnota valt te lezen: "*Ter compensatie van de terugvallende huurinkomsten door de huurbevrozing wordt geld gereserveerd voor intensiveringen in de sociale huur*".²⁵ Kan de regering hierop reflecteren? Zou het niet verstandiger zijn om de huren niet te bevroren, opdat er ook geen reserveringen nodig zijn om de terugvallende huurinkomsten te compenseren?
4. Wat is het effect van deze incidentele verhoging op het aantal huishoudens dat langdurig afhankelijk blijft van huurtoeslag? Wordt armoede hier bestreden of juist bestendigd?
5. Hoe geloofwaardig is het beroep op 'trendmatig begroten' als de regering tegelijk incidentele lastenverlichting financiert met structurele lastenverzwaringen, zoals het niet-indexeren van de inkomstenbelasting via de tabelcorrectiefactor?
6. Is de regering bereid om een plafond te zetten op het totaal aan inkomensafhankelijke regelingen (huurtoeslag, zorgtoeslag, KOT, WKB), om de werkende middenklasse te beschermen tegen een permanente herverdeling naar de onderkant en bovenkant van de samenleving?

Vragen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de fractie van de **SGP** hebben kennisgenomen van de Voorjaarsnota 2025. Nu reeds stellen deze leden enkele vragen.

1. Hoe rijmt de regering de bezuiniging op het kindgebonden budget voor (hogere) middeninkomens met de ambities om middeninkomens beter te ondersteunen?
2. Hoe ondersteunt de regering gezinnen met deze Voorjaarsnota?
3. Is de regering voornemens om in de augustusbesluitvorming meer budget te reserveren voor gezinnen?
4. In hoeverre wordt de BNI-koppeling voor het budget van Ontwikkelingshulp hersteld?
5. En is de regering met de leden van de SGP-fractie van mening dat er bij de augustusbesluitvorming meer budget gereserveerd moet worden?

Vragen van de leden van de Volt-fractie

De leden van de Volt-fractie nemen met interesse kennis van de door de regering voorgelegde Voorjaarsnota. Omdat op dit moment nog niet duidelijk is hoe de begrotingsvoorstellen eruit zullen zien na behandeling in de Tweede Kamer willen de leden van deze fractie de vragen beperken tot twee elementen. In het eerste element hebben de aan het woord zijnde leden vragen over het algehele begrotingsbeleid op lange termijn. In het tweede element vragen zij zich af of en hoe de verschillende moties vanuit de Eerste Kamer zijn uitgevoerd.

²⁵ Kamerstukken I 2024-2025, 36 725, A, pagina 204.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 13

De eerste groep van vragen betreft het algehele begrotingsbeleid. Het kabinet zegt zich vast te houden aan het trendmatige begrotingsbeleid. Het kabinet zegt ook dat de stand van de overheidsfinanciën goed is, maar dat saldo en schuld in de toekomst zullen verslechteren. De Raad van State stelt in haar Voorjaarsrapportage²⁶ dat Nederland niet voldoet aan de Europese begrotingsregels voor de preventieve arm van de begrotingsregels. De Raad van State vraagt de regering ook meer rekening te houden met de landen-specifieke aanbevelingen van de Europese Unie.

1. Hoe reageert de regering hierop? Hoe schat de regering de houdbaarheid van de Nederlandse begrotingen in op middellange termijn in het licht van de noodzaak tot hogere defensie-inspanningen en de optimistisch ingeboekte besparingen op het asiel- en migratiebeleid en de afdrachten aan de EU?

Het IMF spreekt in haar rapport²⁷ over Nederland over 'kortzichtig' beleid. Het is gericht op korte termijn doelen die op de lange termijn meer kwaad dan goed doet voor de Nederlandse economie.

2. Hoe kijkt de regering hier tegenaan? Hoe denkt de regering deze kritiek te kunnen weerleggen?

De tweede groep vragen betreft de uitvoering van de door de Eerste Kamer aangenomen moties. De leden van de Volt-fractie hebben allereerst een aantal vragen met betrekking tot de btw op cultuur, media en sport. De regering geeft in de Voorjaarsnota aan dat de voorgenomen verhoging hiervan in 2026 niet doorgaat. Dat betekent ook dat de overgangsregeling die per 1 juli 2025 zou ingaan via een goedkeurend beleidsbesluit wordt gecorrigeerd.

3. Hebben de leden van de Volt-fractie het juist begrepen dat het handhaven van het huidige btw-tarief op cultuur, media en sport geheel wordt gefinancierd door een verhoging van de inkomstenbelasting? Is het juist dat dit zowel gebeurt via de 0,03% verhoging van de loonbelasting voor middeninkomens, zoals aangegeven in het eerdere beleidsbesluit, als door het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor in 2026? Kan de regering aangeven (in euro) hoeveel belasting hierdoor meer moet worden betaald voor een persoon met een minimuminkomen, een persoon met een modaal inkomen, een persoon met een inkomen van twee keer modaal en een persoon met een inkomen van 1 miljoen euro?

Vervolgens hebben de leden van de Volt-fractie vragen over de indexering van de ODA-middelen op de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp.

4. Heeft de regering aan de motie-Huizinga-Heringa²⁸ volledig gevolg gegeven? Zo nee, welk deel van de indexering wenst de regering niet toe te passen?

Vragen van de 50PLUS-fractie

Het lid van de 50PLUS-fractie heeft de volgende vragen over de voorliggende Voorjaarsnota:

1. Klopt het dat de verwachting voor het EMU-saldo in 2028 en 2029 (tabel 3) is verbeterd met 0,3% van het BBP in 2028 en met 0,6% van het BBP in 2029? Is bij deze raming al volledig rekening gehouden met de extra uitgaven die vanwege onderbesteding of veranderingen van het kasritme naar latere jaren zijn verschoven?

²⁶ Kamerstukken I 2024-2025, 36 725, B.

²⁷ [Kingdom of the Netherlands–The Netherlands: Staff Concluding Statement of the 2025 Article IV Mission](#).

²⁸ Kamerstukken I 2024-2025 36 600 XVII, M.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 14

2. Kan op basis van recente ervaringen met economische verslechtering (2009, 2012, 2020) worden aangegeven hoe het EMU-saldo zich ontwikkelt als er zich een recessie manifesteert?
3. Met hoeveel procent kan (of zal) de raming van het EMU-saldo redelijkerwijs of grofweg verslechteren bij een BBP groei van -1% voor twee jaar?
4. Is het volgens de regering denkbaar dat de ingezette aanpassingen van het kasritme, leiden tot extra bestedingen in jaren dat het EMU-saldo de grenswaarde van -3% reeds heeft overschreden? Het klopt toch dat Nederland dan ook vrijwel onmiddellijk moet gaan bezuinigen, omdat de grenswaarde van -3% dan snel en ruimschoots wordt overschreden? Zijn de uitgaven in het kader van 'veranderen van het kasritme' voor deze regering dan ook nog belangrijk of worden dat dan de eerste bezuinigingsposten?
5. Kan de regering aangeven hoeveel fte in 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 en 2024 in dienst waren van het Rijk, respectievelijk voor de collectieve sector? Kunt u tevens aangeven hoeveel procent van het totaal aantal werknemers in Nederland werkzaam is voor het Rijk, respectievelijk voor de collectieve sector, over de genoemde jaren? Ligt de regering op koers ten aanzien van haar ambities op dit punt? Graag een toelichting.
6. Kan de regering aangeven hoeveel fte in 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 en 2024 werden ingehuurd als externen binnen het Rijk respectievelijk binnen de collectieve sector? Is het mogelijk om aan deze aantallen fte per jaar, ook de totale kosten in euro weer te geven? Ligt de regering op koers ten aanzien van haar ambities op dit punt? Graag een toelichting.
7. Kan een lijst worden gegeven van alle lastenverhogingen waartoe de regering heeft besloten sinds haar aantreden in juli 2024, die geen onderdeel uitmaakten van het hoofdlijnenakkoord? Zijn er sinds het aantreden van deze regering ook lastenverlichtingen bij gekomen die geen onderdeel uitmaakten van het hoofdlijnenakkoord, zo ja welke?
8. In tabel 2 en 12 van de Voorjaarsnota staat een bedrag van 1.336 miljoen vermeld in het kader van het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor in 2026. Verderop in dezelfde tabel staat een bedrag van 126 miljoen vermeld, eveneens gelabeld als 'beperkt toepassen tabelcorrectiefactor'. Dit komt dan toch neer op een totaalbedrag van 1.462 miljoen wat wordt opgehaald met het 'beperkt toepassen' van de tabelcorrectiefactor in 2026?
9. Deelt de regering de mening dat de beperking van de tabelcorrectiefactor met 54% in 2026 voor een eerlijke beeldvorming eigenlijk moet worden afgetrokken van het bedrag dat in het hoofdlijnenakkoord vermeld staat onder "Koopkracht en lastenverlichting voor werkende middeninkomens"? Door de beperking van de tabelcorrectiefactor, is er toch nog maar 0,5 miljard van de oorspronkelijke 2 miljard euro beschikbaar voor netto lastenverlichting voor werkende middeninkomens?
10. Kunt u weerleggen dat bijna driekwart van het bedrag wat in het hoofdlijnenakkoord staat gereserveerd voor 'lastenverlichting voor werkende middeninkomens' nu indirect is uitgegeven aan het in stand houden van het lage BTW tarief voor sport, cultuur en boeken?
11. Klopt het dat bij de staatsgaranties, ook wel genaamd 'risicoregelingen van het Rijk', in het kader van de risicoregeling 'Next Generation EU' een totale garantie van 28,45 miljard euro is verstrekt? Klopt het dat deze garantie of risicoregeling pas afneemt als de Europese Commissie de hiervoor aangegane schulden heeft afgelost, naar verwachting rond 2058?
12. Klopt het dat de Europese Commissie, onder deze garantie of risicoregeling, zelf geld ophaalt op de kapitaalmarkten? Kan worden aangegeven hoeveel de Europese Commissie in het kader van 'Next Generation EU' op dit moment heeft geleend en hoeveel ruimte de commissie nog over heeft op deze post?

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 15

13. Wat is het (gemiddelde) rentepercentage dat door de Nederlandse Staat wordt betaald over de huidige Nederlandse staatsschuld?
14. Leidt het nieuwe Europese defensieplan genaamd "*Re-arm Europe*" naar verwachting tot een toename van de door de Nederlandse staat afgegeven garanties? Zo ja, met hoeveel ongeveer?
15. Wordt verwacht dat de Europese Commissie al een deel van de schulden in het kader van '*Next Generation EU*' heeft afgelost op het moment dat zij haar deel van de uitgaven voor '*Re-arm Europe*' gaat plegen? Indien dit niet het geval is, wanneer wordt verwacht dat de Europese Commissie begint met het aflossen van haar schulden in het kader van '*Next Generation EU*'?
16. Klopt het dat er nog geen enkel concreet zicht is op de additionele kosten, afdrachten of garanties die (mogelijk moeten) worden verstrekt in het kader van de adviezen uit het rapport van Mario Draghi '*The future of European competitiveness*'?²⁹
17. Heeft de regering de verwachting dat de additionele kosten van de adviezen uit het rapport van Mario Draghi volledig gedragen zullen worden door de eigen begroting van de Europese Commissie of wordt verwacht dat de lidstaten hiervoor additionele middelen (geld of garanties) ter beschikking moeten stellen?
18. Wat is het (gemiddelde) rentepercentage dat door de Europese Commissie wordt betaald over de schulden die zijn aangegaan in het kader van '*Next Generation EU*'? Hoeveel is dat bedrag in euro's per jaar? Wat is de gemiddelde looptijd van de leningen in dit verband?
19. Hoeveel euro en hoeveel procent van het BBP heeft de Europese Commissie in totaal geleend op de kapitaalmarkten, per jaar in de jaren 2020 tot en met 2024 en hoeveel is de '(staats)schuld' van de Europese Commissie per eind 2024 en wat is de gemiddelde looptijd van de totale schuld?
20. Hoeveel procent van de jaarlijkse begroting van de Europese Commissie werd in 2019 uitgegeven aan rentelasten, hoeveel was dat in 2024 en naar verwachting in 2025? Hoe luiden deze cijfers (ter vergelijking) voor Nederland?
21. Kan een overzicht worden gegeven van de jaarlijkse rente- en aflossingsverplichtingen van de Europese Commissie in het kader van '*Next Generation EU*' per jaar van heden tot het verwachte moment van aflossing. Deelt de regering de mening dat deze, relatief nieuwe verplichting, een aanzienlijke kostenpost is voor de begroting van de Europese Commissie tot 2058?
22. Deelt de regering de zienswijze dat de optelsom van de rente en aflossingsverplichtingen in het kader van '*Next Generation EU*' en de extra kosten die de Europese commissie gaat dragen in het kader van '*Re-arm Europe*' een behoorlijk groot beslag leggen op de bescheiden begroting van de Europese Commissie, zeker als ook (nog een deel van) de plannen van Mario Draghi door de Europese Commissie worden gefinancierd? Op deze wijze wordt een groeiende Europese gefinancierde 'staatsschuld' toch een '*fait accompli*'?
23. Kan de ontwikkeling van het totaal aan staatsgaranties of 'risicoregelingen van het Rijk' in EU-verband worden weergegeven in een grafiek vanaf 2008? Graag in euro's en in percentages van het BBP.
24. Erkent de regering dat het verhogen en nakomen van een nieuwe NAVO-norm van 2% naar 3,5%, meer inflatie zal opleveren als daar geen besparingen tegenover worden gezet in

²⁹ [The Draghi report on EU competitiveness.](#)

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 16

- vergelijking met de situatie dat de extra uitgaven één op één gedekt worden met bezuinigingen?
25. Erkent de regering dat extra middelen voor defensie sneller tot goede besteding zouden kunnen komen als er elders op de begroting ruimte wordt vrijgespeeld in vergelijking met de situatie dat dit helemaal niet wordt gedaan?
 26. Kan een serieuze groeivertraging of een recessie ertoe leiden dat de extra defensie-inspanningen sneller en/of beter tot besteding komen?
 27. De voorgenomen verhoging van de huurtoeslag met 1 miljard euro in 2026 leidt volgens de huidige inzet ook weer tot een verlaging van de huurtoeslag met eveneens 1 miljard euro in 2027? Is dit correct? Zo nee, waarom niet?
 28. Op pagina 10 van de Voorjaarsnota staat: *"Ter compensatie van de terugvallende huurinkomsten door de huurbevriezing wordt geld gereserveerd voor intensiveringen in de sociale huur"*.
 - a. Hoeveel geld is precies gereserveerd voor intensiveringen in de sociale huur in het kader van het bevriezen van de huren in 2025 en 2026?
 - b. Betreft het een volledige compensatie voor het verlies van inkomsten door woningcorporaties?
 - c. Klopt het dat de bevriezing van de huren een veel groter nadelig effect heeft op de investeringscapaciteit van woningcorporaties, dan het positieve effect van de voorgenomen compensatie?
 29. Erkent de regering dat het aantal belastingplichtigen dat gebruik zal willen maken van de tegenbewijsregeling mede afhankelijk is van uiterst volatiele rendement op aandelen en dat het aantal zal toenemen als het rendement op aandelen veel lager of zelfs negatief wordt?
 30. Dit lid van de 50PLUS-fractie constateert dat het kabinet 'hoopt' op een mooi werkelijk aandelenrendement voor beleggers in 2026, omdat er anders een storm van aanvragen voor de tegenbewijsregeling zal optreden waar onvoldoende rekening mee wordt gehouden en die de Belastingdienst mogelijk niet aan kan. Is de regering ervan overtuigd dat zij de aanvragen in het kader van de tegenbewijsregeling ook bij negatieve rendementen op aandelen kan verwerken?
 31. Wanneer belastingplichtige aandelenbeleggers in 2026 een werkelijk rendement hebben dat slechts iets lager is dan het fictief rendement van 7,78%, dan zullen zij geen gebruik maken van de tegenbewijsregeling als het relatief teveel gedoe oplevert en te weinig voordeel. Heeft de regering een inschatting gemaakt vanaf welke negatieve afwijking van het fictieve rendement, belastingplichtigen aandelenbeleggers massaal gebruik zullen willen maken van de tegenbewijsregeling?
 32. Erkent de regering dat risicovolle investeringen worden ontmoedigd door een veel hoger fictief rendement te hanteren voor aandelen en andere beleggingen? Is dit een beleidsdoel van de Nederlandse regering?
 33. In hoeverre is het verhogen van het fictief rendement voor aandelen direct in conflict met het beleidsdoelen van de Nederlandse regering en van de Europese Commissie om meer private investeringen en durfkapitaal beschikbaar te maken? De verhoging van het fictief rendement voor aandelen bevoordeelt toch juist investeringen in risico arme of risico mijdende vermogenstitels?

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 17

34. Een rendement van 7,78% komt bij een belastingtarief van 36% toch neer op een vermogensbelasting van 2,8% op aandelenbeleggingen? Indien deze berekening niet klopt, waarom niet?
35. Deelt de regering de visie dat met een effectieve vermogensheffing van 0,5% op spaargeld en 2,8% op aandelenbeleggingen, risico nemen fiscaal bestraft wordt en risico mijden fiscaal wordt beloond? Indien dit niet wordt gedeeld, waarom niet?
36. Ziet de regering juridische risico's voor de vermogensheffing op aandelenbeleggingen wanneer het rendement voor meerdere jaren zwaar negatief is? Zo ja welke risico's?
37. Klopt het dat buitenlandse studenten die in Nederland studeren en voor minimaal 6 uur per week een dienstverband hebben, AOW rechten opbouwen van 2% per jaar? Indien dit het geval is, wat vindt de regering daarvan?
38. Kan een lijst worden gegeven van landen waar Nederlandse studenten met een lokaal dienstverband van 24 uur per maand, rechten opbouwen voor het nationale staatspensioen? Zijn er landen waar buitenlandse studenten überhaupt rechten op kunnen bouwen voor het lokale staatspensioen? Worden hier grenzen gehanteerd? En zo ja, kan gezegd worden of Nederland hierin strenger is of juist minder streng dan andere landen van binnen of buiten de Europese Unie?

Vragen van de fracties van OPNL, GroenLinks-PvdA, CDA, D66, ChristenUnie, SP, PvdD, SGP en Volt

De leden van de fracties van **OPNL, GroenLinks-PvdA, CDA, D66, ChristenUnie, SP, PvdD, SGP** en **Volt** gezamenlijk hebben met belangstelling kennisgenomen van de Voorjaarsnota 2025 en de bijhorende stukken. Zij wensen hierover de volgende opmerking te maken.

Uit de stukken blijkt dat nog niet is voldaan aan de toezegging die de minister van Financiën aan de Kamer heeft gedaan tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen op 19 november 2024.³⁰ In de Voorjaarsnota ontbreekt namelijk zowel een Regioparagraaf als een tabel waarin de doelstellingen uit het rapport 'Elke regio telt!' zijn uitgewerkt.³¹ Hierdoor blijven de financiële effecten van het kabinetsbeleid op de verschillende regio's in deze Voorjaarsnota onvoldoende inzichtelijk. Op de noodzaak daarvan had de Eerste Kamer al bij de Algemene Financiële Beschouwingen van 31 oktober 2023 aangedrongen via een motie.³²

De leden van de aan het woord zijnde fracties wensen hierover de volgende vragen te stellen:

1. Kan de regering toelichten op welke termijn zij voornemens is om uitvoering te geven aan toezegging T03968?
2. Denkt de regering daarbij aan een addendum op of bijlage bij de Voorjaarsnota, waarin het ontbreken van de Regioparagraaf en de bijbehorende tabel worden opgenomen?
3. Kan de Eerste Kamer de gevraagde informatie nog in de loop van juni 2025 tegemoet zien, zodat daarmee aan de toezegging wordt voldaan?

³⁰ T03968 (Opnemen regioparagraaf bij de Voorjaarsnota).

³¹ Handelingen I 2024-2025, nr. 8, item 9 - blz. 38.

³² Kamerstukken I 2023-2024, 36410, J.

datum 28 mei 2025

ons kenmerk

blad 18

De leden van de vaste commissie voor Financiën zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk **vrijdag 27 juni 2025** in verband met een te plannen plenair debat over de Voorjaarsnota op dinsdag 1 juli 2025.

Hoogachtend,

W.T. van Ballekom

Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën